

Likabehandlingsplan

- plan för arbetet mot trakasserier, diskriminering och kränkande behandling

Vibackeskolan

Giltighetstid: 2020-11-01 – 2021-11-30

Ansvarig rektor: Ingela Palmqvist Norberg

1. Syfte och bakgrund

Det råder ett absolut förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. All personal har handlingsplikt och skyldighet att utreda och vidta åtgärder. Syftet med en likabehandlingsplan är att barn och elever ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn/elever, personal och vårdnadshavare.

Skollagen fastställer att alla skolformer ska arbeta målinriktat för att förebygga och förhindra kränkande behandling. En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

2. Vision och arbetsätt

Vibackeskolan är en skola för alla, en skola där alla kan växa och mogna.

I vår skola skall du uppnå:

- Självförtroende
Käna att du kan
- Självkänsla
Käna att du är värdefull
- Självförtroende
Käna inre trygghet
- Kunskaper
Fakta och förståelse

Insatser av förebyggande och främjande karaktär

- Åk 7-9 har mentorstid vid två tillfällen i veckan, dessa medför ökad möjlighet till stödjande relationer mellan elever och lärare samt stöd i skolarbetet. Vi eftersträvar kvalitet på mentorsträffar.
- Elevcafé med bemanning för aktivitet och samvaro för högstadiееlever under raster. Viss försäljning av nyttigare fika bedrivs.

- Trivselaktiviteter fördelat över året för högstadiet sker vanligtvis i form av vårshow samt för åk 9 avslutningsmiddag och en festkväll. Dessa aktiviteter kommer under läsåret att om möjligt genomföras enligt restriktioner p.g.a. epidemi Covid-19.
- Trivselaktiviteter fördelat över året för låg- och mellanstadiet med brännbollsturnering, avslutningslunch och "Vibackeloppet" med fika efteråt. Dessa aktiviteter kommer under läsåret att om möjligt genomföras enligt restriktioner p.g.a. epidemi Covid-19.
- Ett värdegrundsarbete på skolan i form av ett 4års-projekt "En skola för alla" för ökad måluppfyllelse, närvaro, trivsel och trygghet är avslutat fr vårterminen 2020, men arbetet utifrån projektet utvecklas pågående.
- Samtliga pedagoger och elevhälsoteamet genomför under läsåret 20/21 utvecklingsarbete i team, syftet är att utveckla den pedagogiska, fysiska och psykosociala lärmiljön. Extra fokus under läsåret kommer avse ökat intresse för läsning.
- Mobilfri skola.
- Gemensam undervisningsstruktur på alla lektioner.
- Bestämda genomtänkta platser för varje klass.
- Riktade aktiviteter samt rastvakter på raster för åk F-6.
- Fadderverksamhet för åk F-6.
- Städ-områden för åk 7-9.
- "Lära känna dagar" sker vanligtvis vid två tillfällen för kommande åk 7 under vårterminen. Detta läsår sker detta med en dag i samband med terminsstart inför höstterminen utomhus p.g.a. restriktioner avseende epidemi Covid-19.
- Två handledardagar där mentor tillsammans med eleverna i klassen genomför aktiviteter i samband med läsårsstart. Detta läsår ingår en av dessa dagar i samband "lära-känna-dagen".
- Trivselenkäter för elever och personal, ett tillfälle per termin.
- Trygghetsteam som arbetar främjande, förebyggande och utreder händelser som uppstår snabbt. Trygghetsteam kartlägger riskområden utifrån dokumentation av fall samt trygghetsvandringar.
- Elevrådet på skolan har utsett ett elevskyddsombud, som ska delta vid skyddsronder.
- Elevcoach som utgör vuxenstöd i korridorer.
- Handledarmanual, information och stöd för verksamheten.
- Välkomstmapp för nya elever, innehåller information om skolan till elev och vårdnadshavare.
- Samarbete med andra aktörer såsom socialtjänst och polis i form av förebyggande insatser och riktade insatser vid behov.

3. Kartläggning av riskområden

Kartläggning av trivselenkäter som elever genomfört på högstadiet under läsåret 19/20 visar att eleverna upplever i mycket hög utsträckning att de vet vem/vilka på skolan de kan vända sig till om de själva eller annan blir utsatt för kränkande behandling. Majoriteten av eleverna upplever att de trivs bra i skolan samt att de känner sig trygga. Eleverna upplever också i hög utsträckning att de har någon att

vara med på raster. Resultaten visar också att elever upplever att det känns bra att gå till skolan samt att de får det stöd de behöver från lärare i sitt skolarbete, dock påvisar resultaten att graden av dessa upplevelser är lägre hos elever i åk 9 jämfört med elever i åk 7 och 8. Under läsåret har flera pedagoger varit sjukskrivna, det har även skett många vikariebyten vilket rimligtvis kan påverka elevernas upplevelse till viss del. Dessutom har epidemi Covid -19 påverkat elevernas och pedagogernas sjukfrånvaro under våren 2020 än tidigare läsår. Matsalen har under läsåret blivit färdigställd och eleverna påtalar ökad nöjdhet gällande lunchsituationen och måltidskvalitet. Tidigare under läsåret har matsalen provisoriskt varit i tidigare biblioteket under ombyggnation.

Kartläggning av trivselenkäter som personal genomfört på högstadiet under läsåret 19/20 visar att personalen trivs i hög utsträckning på arbete och med kollegor. Det framkommer också att de upplever i hög grad att de har god kontakt med elever och att klimatet mellan elever-lärare är bra.

Kartläggning av låg och mellanstadiets trivselenkäter påvisar i hög grad upplevelse av trygghet, kompisar att vara med och att eleverna tycker att de behandlar varandra på ett bra sätt. De upplever också att vuxna lyssnar på vad de har att säga samt att de kan påverka genom klassråd. Vidare framkommer att de allra flesta elever vet vilka de kan vända sig till i skolan om de upplever att de blir retade eller kränkta. De tycker också att de får den hjälp de behöver i skolan. Arbetsro under lektioner upplevs av majoriteten vara mycket bra/ganska bra samt att de tycker att de själva hjälper till att skapa detta. God rastvaks verksamhet finns för de yngre åldrarna (FK-åk 6) med riktade aktiviteter för att skapa trygghet och gemenskap. Skolgården är ombyggd med nya lekområden, inom dessa finns i dagsläget utformat schema innehållande tider och årskurser uppdelade. Detta utifrån att pedagoger observerat att konflikter uppstått mellan elever då det blir för många elever samtidigt inom områdena samt att några av de yngre barnen blivit rädda för de äldre eleverna.

Skolans trygghetsgrupp som aktivt arbetar med att främja och förbygga kränkande behandling har hanterat inkomna ärenden enligt handlingsplan. Kontinuerliga mötestider sker genom schemalagda träffar för deltagarna i trygghetsgruppen, fler pedagoger är involverade i trygghetsgruppen detta läsår än tidigare. Dokumentation av trygghetsgruppens ärenden har påvisat att kränkande behandling har förekommit mellan elever gällande främst utifrån attityder och språkbruk. Elever utsätter även varandra till viss del på sociala medier, dessa har minskat i omfattning än tidigare troligen till följd av mobilfri skola.

Trygghetsvandringar är genomförda av trygghetsgruppen. Skolombyggnationer har pågått under hela läsåret och är sedan slutet av vårterminen färdigställd.

Riskområden har därför förändras under läsåret och det är specifikt en korridor på övre plan som kan ses utgöra upplevelse av otrygghet nuläget, främst då flera klasser har rast samtidigt. Det är också där det är som det skett som mest skadegörelse efter att skolombyggnationen färdigställts. Utökning av öppettider av elevcaféet med bemanning har varit en del i att ge elever ökad möjlighet till sysselsättning på raster och umgängesytor. Uppmaningar till personal att röra sig på riskområden har skett.

4. Mål för arbetet

- Att varje individ behandlas respektfullt oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, funktionsnedsättning eller ålder.
- Att alla som arbetar i skolan ska utgå från ett demokratiskt förhållningssätt, medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor även utanför den närmaste gruppen.
- Alla elever ska uppleva trygghet, trivsel och studie-ro. Vi agerar alltid snabbt och handlingskraftigt när kränkningar sker (se rutiner enligt handlingsplan bilaga 1-4). Trygghetsteamet på skolan består av pedagoger, skolsköterska och kurator som träffas kontinuerligt under hela läsåret. När eventuellt kränkningar uppstår genomför pedagoger ur trygghetsteamet samtal med berörda parter och trygghetsteamet följer upp.
- Alla elever, vårdnadshavare och all personal skall vara väl förtrodda med likabehandlingsplanen. En förenklad kortversion har även utarbetats och lämnats ut till elever och vårdnadshavare för ökad möjlighet till detta.
- Alla medarbetare och elever ska känna sig trygga och trivas i skolan. Riskområden i skolan ska förebyggas för ökad trygghet.

5. Handlingsplan

- Arbetet utifrån tidigare värdegrundsprojektet *"En skola för alla"* utvecklas pågående och utvärderas för ökad trivsel, trygghet och måluppfyllelse. Elevhälsoteamet ansvarar för att detta genomförs.
- Skolans förväntningar på vårdnadshavare, vårdnadshavares förväntningar på skolan samt skolans förväntningar på elever, elevers förväntningar på skolan levandegörs genom samtal och diskussioner med personal, klassråd, elevråd vilket personal ansvarar för. Vidare införs ansvar klassvis för städ-områden för ökad trivsel avseende miljön på skolan, detta ska följas upp av rektor och utvärderas i samråd med städ-enheten varje termin.
- Rastvaktsystemet åk F-6 följs upp så att rasterna är bemannade i syfte att främja trygghet och trivsel. All personal är ansvarig.
- Trivselenkäter ska följas upp och redovisas terminsvis. Elevhälsoteamet på skolan är ansvariga för detta.
- Trygghetsteamet ska ha fortsatta regelbundna träffar, ett tillfälle per vecka men också omedelbart vid akuta situationer. Samtliga är ansvariga för att arbetet sker enligt handlingsplanen. Utifrån kartläggning där det framkommer riskområden ska trygghetsteamet tillsammans med övrig personal utarbeta en plan med utökad

vuxennärvaro i förebyggande och främjande syfte. Samordnare är skolans skolsköterska och kurator.

- Likabehandlingsplanen ska årligen utvärderas och revideras. Rektor är ansvarig.
- Likabehandlingsplanen och rutiner ska vara väl förtrogen hos personal, elever och vårdnadshavare. Denna ges också varje läsår ut i en förenklad kortversion till elever och vårdnadshavare. All personal på skolan är ansvariga.
- Personal arbetar tillsammans med elever kontinuerligt med värdegrundsarbetet. Exempelvis ses behov av att kontinuerligt samtala om förhållningssätt till varandra (inklusive sociala medier) samt skolklimat i fysisk, psykosocial och pedagogisk lärmiljö.
- Handledarskap stärks genom stöd av utarbetad handledarmanual samt mötestillfällen mellan handledare och klass vid schemalagda tider två tillfällen per vecka. All personal är ansvarig för detta.
- Riskområden i skolan ska förebyggas samt främjas för ökad trygghet i form av ökad vuxennärvaro i form av elevcoach i korridorer och i elevcafé. Rektor ansvarar för detta, all personal medverkar.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Utvärdering av tidigare plan sker med stöd av trygghetsenkäter besvarade av elever och personal. Vi sammanställer ärenden som trygghetsgruppen arbetat kring samt observationer och trygghetsvandringar. Värdegrundsarbetet som pågått i projektform "En skola för alla" har utvärderats kontinuerligt där inriktning varit avseende främjande och förebyggande arbete med mål som innefattar elevers måluppfyllelse, trygghet, närvaro och trivsel. Information om pågående arbete har synliggjorts vid APT-träffar.

Trygghetsgruppens inkomna ärenden har skett enligt rutin och dessa har skett enligt handlingsplan. Ärenden som inkommit har resulterat i upplösta konflikter. Mötestider är schemalagda.

Elevhälsoteamet har inte haft möjlighet att genomföra förebyggande insats i åk 6 gällande "grooming" i form av film, information och diskussionsfrågor i förebyggande syfte p.g.a. omständigheter och restriktioner till följd av Covid-19.

God rastvakts verksamhet för de yngre åldrarna (FSK-åk 6) med riktade aktiviteter för att skapa trygghet och gemenskap fortgår. Insatserna har visat att eleverna upplever i hög grad trygghet och stämningen är god under rasterna.

Bygginisatserna och planering har rapporterats kontinuerligt till biträdande rektor, byggpersonelement har även kommit till träffar med pedagoger och informerat.

7. Barns/elevs delaktighet i arbetet

- Vi arbetar kontinuerligt tillsammans med elever kring värdegrundsarbetet genom samtal och aktiviteter, skolans förväntningar av elever, elevers förväntningar av skolan, klassråd, elevråd, matråd, städ-områden och kompisstödjare.
- Handledartid ger ökad möjlighet till tillfällen av kvalitetstid, elever ges ökad möjlighet till delaktighet och stöd i skolarbetet samt ökad möjlighet till relationsskapande mellan handledare-elev.
- Trivselenkäter genomförs av samtliga elever på skolan terminsvis.
- Team-träffar och utvecklingsarbete för pedagoger och elevhälsan under läsåret ska medverka till ökad möjlighet till delaktighet hos elever, avseende den pedagogiska, fysiska och psykosociala lärmiljön.

8. Rutiner för akuta situationer

Rutiner när elev kränker elev

Se bilagor 2-5:

Bilaga 2: Arbetsgång vid diskriminering och kränkande behandling

Bilaga 3: När en elev känner sig kränkt eller diskriminerad – samtalsmall

Bilaga 4: Handlungsplan vid kränkande behandling

Bilaga 5: Uppföljning av Handlungsplan vid kränkande behandling

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar elev

Förskolechef/rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets/elevens vårdnadshavare.

Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga 1: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

- **Kön**

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet. Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i skolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Skolan/skolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Skolan/skolan får inte missgynna någon elev/barn på grund av hans eller hennes religion. I skolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Skolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning (i diskrimineringslagen funktionshinder)**

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Anm. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrande.

- **Sexuell läggning**

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och

heterosexualitet. Skolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

- **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

– särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass, skolbarnomsorg, grundskola, särskola och specialskola samt om

– särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på detta program.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar skolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet ”sexuella trakasserier” innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Anm. Diskriminering är när en vuxen i skolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av skolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning, läroböcker etc.

Kränkande behandling enligt skollagen

Skolan/skolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

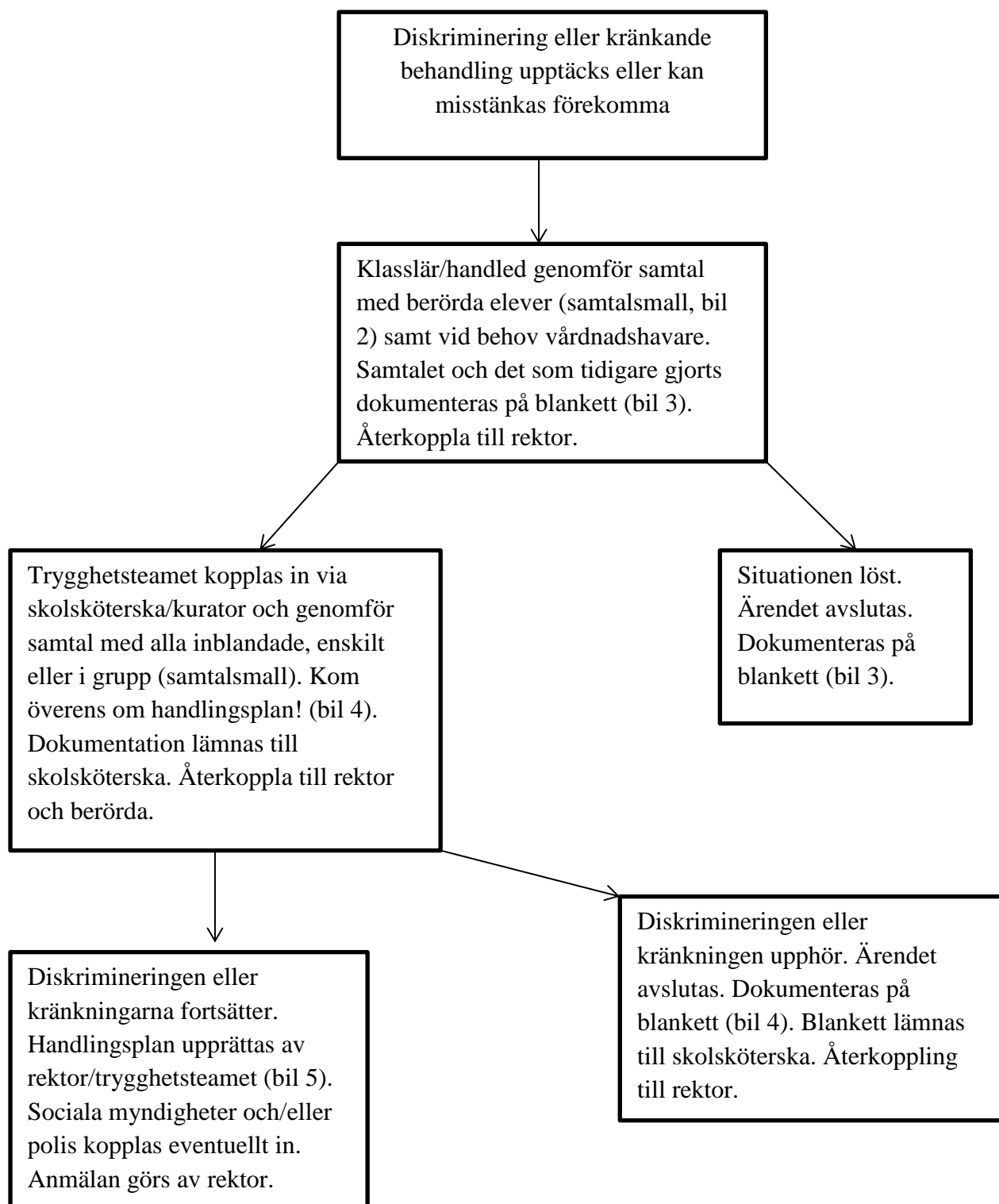
• Främlingsfientlighet

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

• Homofobi

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- eller bisexuella personer.

10. Bilaga 2: Arbetsgång vid diskriminering och kränkande behandling

11. Bilaga 3: När en elev känner sig kränkt eller diskriminerad - samtalsmall

- Agera omedelbart!
- Ta reda på fakta!

Börja med att ta reda på vad som har hänt!

Börja med att samtala med den som känner sig kränkt eller mobbad!

Låt eleven berätta, utan att du som samtalsledare påverkar berättelsen!

Ställ öppna frågor! (som man inte bara kan svar ja eller nej på)

Det är viktigt att inte ställa ledande frågor. Det innebär att inte rikta fråga åt något håll. I detta fall kan det vara olämpligt att börja med att fråga,

- *Jo, jag hörde att Kalle hade sagt att du är dum i huvudet, stämmer det?*

Kanske i stället pröva med att säga:

- *Jo, jag hör de att det var någon som hade sagt något dumt till dig, vem var det?*
- *Okej, ja ha. Det var Kalle? Vad sa han då?*

Personen från trygghetsteamet ska ställa frågor, eleven eller föräldern ska svara.

Det innebär att trygghetspersonen ska prata minst i samtalet och eleven och föräldern ska prata mest.

Varför är det viktigt med syfte och mål?

- för att kunna ha en röd tråd genom samtalet
- för att få svar på de frågetecken man har
- för att samtalet inte ska bli så långt

Kartläggande samtal

Om eleven inte kan svar tydligt på frågan, kan man använda graderingsskala, tex

Hur mår du på en skala från 0 till 10?

Det första samtalet är ett kartläggande samtal, där det är viktigt att få med vissa saker.

Om man som samtalsledare känner att berättelsen inte stämmer, är det viktigt att prata om trovärdighet, tillit och om hur viktigt det är att kompisar och vuxna ska kunna tro på det man säger.

Samtalet

Offret Hur känner offret sig här och nu?

Vem var det som utsatte offret?

När hände det?

Tid?

Plats?

Hur länge har de pågått?

Tror hen att kränkningen kommer att fortsätta?

Var det fler som hörde eller såg det som hände?

Elev?

Vuxen?

Vad vill offret att vi på skolan ska göra?

Informera om vad vi på skolan kommer att göra!

Förövaren Fråga hur hen känner sig här och nu!

Fråga hen om hen vet varför vi sitter här!

Fråga eleven om det var hen som kränkte!

Fråga när det hände!

Tid?

Plats?

Var det fler som hörde eller såg det som hände?

Elever?

Vuxna?

Om eleven säger att den inte har gjort någonting så, fråga varför någon kan ha pekat ut hen till att har kränkt någon?

Om nu eleven inte har gjort detta, vad är det då som har hänt?

Informera alltid om vad vi kommer att göra efter samtalet!

Dokumentera!

12. Bilaga 4: Handlingsplan vid kränkande behandling

Datum _____

Elevens namn _____

Skola _____

Närvarande _____

Nuläge _____

Åtgärder - så här arbetar vi _____

Ansvariga _____

Datum för uppföljning och utvärdering _____

Underskrifter _____

13. Bilaga 5: Uppföljning av handlingsplan vid kränkande behandling

Datum _____

Elevens namn _____

Skola _____

Närvarande _____

Resultat av åtgärder _____

Ansvariga _____

Ärendet avslutat datum _____

Underskrift _____

Föräldrakontakt _____